І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
'Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 154. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1965 No. 154. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 20 серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ПРАЦІ СХВАЛИЛА ЗБІЛЬШИТИ ЗАРОБІТНУ ПЛАТНЮ ДО $1.75 за одну годину праці. Палатна Комісія Виховання і Праці пропонує збільшити теперішню мінімальну заробітню платню в трьох ратах. Вона тепер виносить $1.25, від 1-го липня 1966-го року мала б бути збільшена до $1.40; від 1го липня 1967 року до $1.60, а від 11-го липня 1968-го до $1.75. Схвалений цією Комісією проєкт плянує поширити закон про мінімальну платню на дальших 7.200.000 робітників. Тепер цей закон відноситься до 29.600.000 — фармерські робітники мали б діставати мінімальну платню по $1.15 від 1-го липня 1966-го року, а в 1968-му році їхня мінімальна платня мала б становити по $1.25 за годину праці.

СЕНАТ СХВАЛИВ $1.65 БІЛЬЙОНІВ НА ПОБОРЮВАННЯ ВБОГОСТИ більшістю 61-го до 29-ох голосів. Ця сума призначена на фінансовий рік, який кінчається 30-го червня 1966-го року. Цей закон закликає до ліберальнішого фінансування різних проєктів, які є під зарядом міських урядів та стейтових леґіслятур. Проєкти ці мають бути здійснювані в порозумінні з сусідніми містами,. Демократи аж сім разів відкидали внески республіканців, між іншим і внесок про те, щоб губернатори мали право вета проти здійснювання різних проєктів в їхніх стейтах. Сума, яку схвалив Сенат, є меншою від цієї, що її признала Палата Репрезентантів — $1.89 більйона, тому окрема Конґресова Конференція мусітиме узгіднити ці два законопроєкти, поки їх зможе підписати Президент.

МЕККОН ОЧОЛИВ КОМІСІЮ, ЯКА ДОСЛІДЖУЄ ПРИЧИНИ ЗАВОРУШЕННЯ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ і яка складається з провідних громадян цієї округи. Комісія має також рекомендувати такі заходи, які запобігли б повторенню заворушень, які спричинили смерть і поранення численних осіб та матеріяльні втрати, які виносять сотки мільйонів долярів. Джан А. МекКон був директором Центральної Розвідчої Аґенції від 1961-го року до травня ц. р. Крім цього до Комісії належить ще 5 білих членів і 2 негри. Комісія має цього тижня зорґанізуватися, а губернатор Едмунд Дж. Бравн найменує потрібний персонал для неї. МекКон заявив, що Комісія мусить працювати швидко і дуже дбайливо та обережно.

КАНАДА І ЗДА ВІДЗНАЧИЛИ 25-РІЧЧЯ ОБОРОННОГО ДОГОВОРУ, який був складений між президентом Ф. Д. Рузвельтом і канадійським прем'єром Вілліямом Лайоном Мекензі Кінґом 18-го серпня 1940-го року у ваґоні поїзду президента Рузвельта, що стояв у Гувелтоні над канадійським кордоном. Відзначення 25-річчя цього року відбулося в Оґденбурґу над рікою св. Лаврентія. В ньому взяли участь канадійський міністер закордонних справ Пол Мартін і американський амбасадор для спеціяльних доручень А. Гарриман, який прибув із канадійської столиці Оттави, де він інформував канадійський уряд про свій побут в Москві. Коли в серпні 1940 року ЗДА підписували оборонний договір із Канадою, то 600 німецьких літаків бомбардували тоді Лондон.

У СВІТІ

У ФРАНКФУРТІ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗАКІНЧИВСЯ 20-місячний судовий процес проти 21 членів адміністрації колишнього кацету в Освєнцімі (Авшвіці), де згинуло 3-4 мільйони в'язнів. 6 підсудних засуджено на найвищу в Західній Німеччині кару досмертньої в'язниці, 11 засуджено на в'язницю від 39 місяців до 14 років, трьох звільнено. У тому процесі переслухано 360 свідків. Голова трибуналу суддя д-р Ганс Гофмаєр підкреслив, що суд не займався політичною ані моральною сторінками справи, а виключно лиш злочинами, що їх безпосередньо доконали підсудні. Він ствердив, що „людське життя закоротке, щоб відпокутувати те зло, що сталося в Авшвіці".

РЕЧНИК ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ, МІНІСТЕР АЛЕН ПЕЙРЕФІТ, заявив, що відвідини міністра культури Андре Мальро у Пейпінґу мали „дуже велике значення". Однак західня преса — включно з різними французькими часописами — твердить, що — навпаки — ці відвідини не мали ніякого політичного значення, бо ні трохи не вплинули на рішення чи-то Франції чи Комуністичного Китаю в будь-котрій актуальній справі. За єдине „значення" вважається факт, що „сам" Мао Тсе-тунґ прийняв Мальро, який передав тому комуністичному ватажкові листа від де Ґолля.

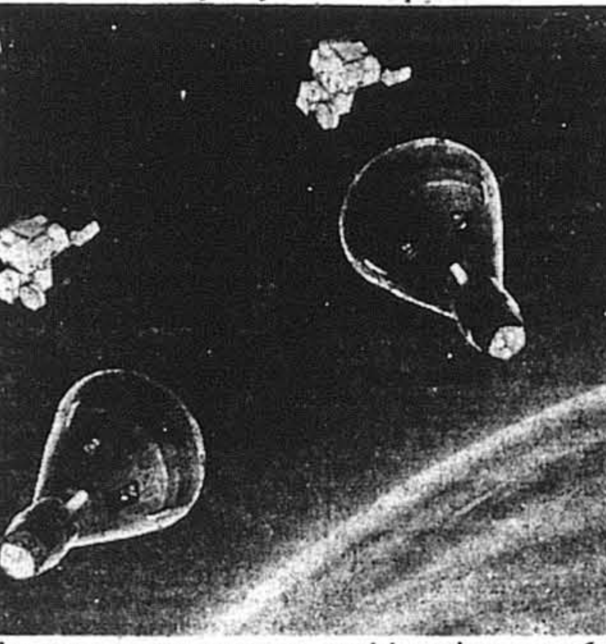
НА ПОКРИТТЯ КОШТІВ ВІЙНИ У В'ЄТНАМІ СЕНАТСЬКА БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ ЗАТВЕРДИЛА просьбу Уряду на признання додаткових 1,700.000.000 дол. Це підвищує спеціяльні фонди на війну у В'єтнамі в цьому році до 2,400.000.000 дол. Однак сенатор Джан Стенніс, голова Військової бюджетової Підкомісії передбачує, що треба буде яких 7 до 10 більйонів долярів на дальше ведення війни проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО ВПЕРШЕ ВІД ЧАСУ ОСТАННЬОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ПРИБУВ до Окінави, яка — як велика американська військова база — стоїть під американською адміністрацією. Японський прем'єр заявив, що наслідки останньої війни будуть щойно тоді зліквідовані, як Окінава повернеться до Японії. Японського прем'єра вітав генерал Альберт Вотсон, командант тієї бази, та японський голова автономного правління. Але японські комуністи і їх поплентачі уладили перед готелем, куди заїхав прем'єр Сато, демонстрацію.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАССЕР ПЕРЕВІВ в Александрії нараду з представниками єменських республіканців, між ними з Ахмедом Номаном, кол. прем'єром, який поручав замирення з єменськими монархістами, щоб закінчити затяжну громадянську війну в Ємені. Нассер заявив, що поїде до Їдди в Савді Арабії на зустріч з савді-арабським королем Фейсалем в цій самій справі. Фейсал, єменські монархісти, але й поважна частина єменських республіканців ставлять за передумову замирення — відкликання з Ємену 55.000 єгипетського війська.

ІНДІЙСЬКО - ПАКІСТАНСЬКИЙ СПІР ТУРБУЄ генерального секретаря Об'єднаних Націй У танта. По суті — це спір за Кашмір, існуючий від початку постання держав Індії і Пакістану. Минулотижневі бої загрозили вибухом одвертої війни між тими державами. У Тант впродовж одного тижня п'ятикратно переговорював окремо з пакінтанськім та окремо з індійським амбасадорами. Пакістан заперечує вислання до Кашміру своїх „інфільтраторів" і твердить, що в Кашмірі була місцева револьта проти Індії, — Індія ж закидає Пакістанові тенденцію послабити її, Індії, оборонну спроможність проти можливого нового нападу збоку Пейпінґу.

Восьмоденний лет Джеміні 5 відкладено на суботу 21-го серпня

Так здогадно виглядатимуть зустрічі космічного корабля Джеміні - 5 із випущеною ним радаровою станцією РЕП, що її „відлучуватимуть" астронавти від свого корабля, щоб — після деякого часу — знову зустрічатися з нею.

Кейп Кеннеді, Флорида. — В четвер 19-го серпня о год. 10-ій перед полуднем мав початися 8-денний лет довкола Землі астронавтів Ґордона Купера і Чарлза Конрада. Але він не міг початися у визначеному часі, бо в останніх мінутах знайдено недостачі у влаштуванні і тому лет відкладено на три години і 15 мінут. Та астронавти не змогли відлетіти також о год. 1:15 по полудні, бо виявилися нові технічні труднощі, а крім того над площею, з якої мали випустити космічний корабель Джеміні 5, шаліла буря з громами й блискавицями. Внаслідок цих перешкод вирішили, що лет Джеміні 5 має початися в суботу 21го серпня о год. 10-ій перед полуднем. Це буде історичний лет американських астронавтів і він матиме рішальне значення для дальшої підготовки та здійснення заплянованої висадки людини на Місяць, що є заплянуване перед 1970-им роком в проєкті Аполло. Астронавти Купер і Конрад мають 121 раз облетіти Землю. Головною ціллю Космічного корабля Джеміні 5 є виконати перші досліди в тому напрямі, щоб можна було пересісти в космосі під час лету з одного космічного корабля до іншого. Якщо вдасться цей 8-денний лет довкола Землі, то американці поб'ють на 73 години теперішній совєтський рекорд. Астронавт Купер і Конрад випустять під час другого кружляння довкола Землі окремий предмет, який почне кружляти довкола Землі в недалекій віддалі від Джеміні 5. Може здаватися, що легко буде зустрітися із тим предметом, який називається Радаровим Оцінювальним Стручком (Радар Евалуейшен Пад), бо ж він не буде надто віддалений від Джеміні 5, але в дійсності воно є інакше. Проби зустрічатися з цим РЕП будуть відбуватися під час другого до п'ятого кружляння довкола Землі. Труднощі зустрічі є спричинені тим, що цей лет відбувається на великій висоті в космосі і при великій швидкості — коло 18 000 миль на годину. Коли Джеміні 5 схоче зблизитися до РЕП і збільшить свою швидкість, то спричинить те, що Джеміні 5 почне летіти в іншій, вищій орбіті, а РЕП буде нижче від повітряного корабля. Зменшення швидкости лету Джеміні 5 спричинить нижчу орбіту корабля, а РЕП буде вище від нього. Та астронавти мають окремі ракети, якими будуть послуговуватися на те, щоб таки зблизитися до того предмету, що імітуватиме майбутній повітряний корабель, до якого треба буде пересідати астранавтам. Джеміні 5 не має в пляні так зближатися до РЕП, щоб можна було його діткнутися, бо це буде завданням астронавтів, які летітимуть в проєкті Джеміні 6 та дальших космічних кораблів, яких буде всіх 12.

Сенат ЗДА вшанував Кардинала Йосифа Сліпого

Клівленд, Огайо. (смб) — Дня 6-го серпня 1965 вшановано в Сенаті ЗДА Кардинала Йосифа Сліпого. Цього дня чільний член Сенатської Комісії для закордонних справ, сенатор Ф. Дж. Ловші з Огайо, зголосив парляментарну інтерпеляцію в честь Кардинала Сліпого та включив до неї повний текст відомої промови Марусі Бек з Дітройту, яку виголосила вона тут в дні 30-го травня ц. р. Про це повідомив він голову Комітету для Кардинала Йосифа Сліпого д-ра Зенона Винницького, окремим письмом з Вашинґтону з дня 11-го серпня ц. р. За однодушною згодою цілого Сенату текст інтерпеляції сенатора Ловші та промови Марусі Бек задокументовано в Конґресовому Рекорді з дня 6-го ц. м. на сторінці 18926 - 18927 п. н. „Йосиф Кардинал Сліпий — Священніший Борець за Свободу України і Мученик Вселенської Церкви". З таким самим наголовком клівлендський Комітет для Кардинала Йосифа Сліпого видав в липні ц. р. англомовну публікацію, що її вислано порядком інформації з окремим супровідним листом членам уряду ЗДА, членам Сенату і Палати Репрезентантів Америки, губернаторам 50-ти стейтів, членам секретаріяту Об'єднаних Націй, головам окремих держав у світі, чільним американським журналам і газетам, як також представникам римо-католицької та жидівської ієрархії в Америці. Їхні офіційні відгуки на цю публікацію, що появилась у зв'язку з Тижнем Поневолених Націй, є невимовно прихильні. В цей спосіб українська громада в Огайо відзначила рівночасно цьогорічний Тиждень Поневолених Народів, що його проголосив дня 2-го липня ц. р. президент ЗДА, Л. Б. Джансон.

НАСЕЛЕННЯ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ

Центральне статистичне управління при раді міністрів СССР подало, що населення Совєтського Союзу на 1 липня 1965 року становило 230,5 мільйона чоловік. Численність робітників та службовців у середньому за півріччя становила 75.2 мільйона чоловік. („Радянська Україна" з 27 липня 1965 року).

АЙЗЕНГАВЕР: СПРАВА В'ЄТНАМУ НЕ Є ПРЕДМЕТОМ МІЖПАРТІЙНИХ СПОРІВ

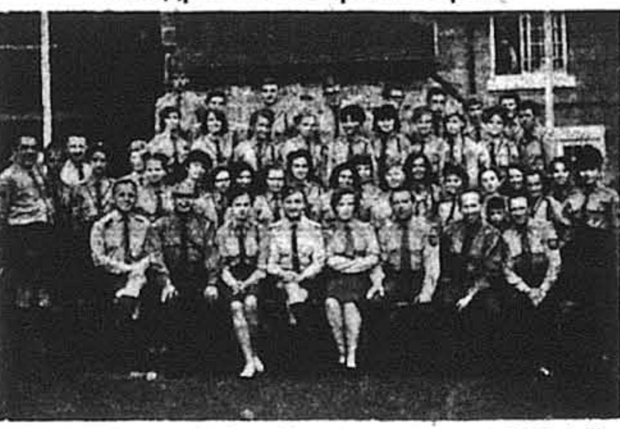
Вашинґтон. — Колишній президент Д. Д. Айзенгавер ствердив з цілою рішучістю, що він підтримував і підтримує політику президента Джансона у відношенні до В'єтнаму і що ця справа не повинна становити предмет міжпартійної розгри. Промовляючи в минулий четвер 19 ц. м. на великому зібранні найвидатніших республіканських діячів на фармі в Ґеттисбурґу, присвяченому фінансовим справам Республіканської партії, Д. Д. Айзенгавер заявив: „Я раз-у-раз казав, що підтримую Президента в його стараннях перемогти комуністичний визов у Південному В'єтнамі. Коли наша країна опинилась у стані кризи, то існує тільки одна річ, що її може зробити добрий американець, а то — підтримати Президента". Водночас Айзенгавер, який ставився спершу критично до зміни становища Уряду в справі заборгування Совєтів до каси Об'єднаних Націй, заявив тепер, що він розуміє Уряд і що та зміна становища зумовлена „відносинами, які там (в Об'єднаних Націях) склалися". Становище Д. Д. Айзенгавера цілком підтримав приявний тоді на тому зібранні кол. віце-президент Ричард Ніксон. З свого боку президент Джансон заявив, що Д. Д. Айзенгавер є для нього „постійним джерелом підбадьорення". Як дуже президентові Джансонові залежить на добрих взаєминах з Айзенгавером, вказує на це факт, що він вислав був нового амбасадора ЗДА в Об'єднаних Націях Артура Ґолдберґа до Геттисбурґу на фарму Айзенгавера, щоб поінформувати Айзенгавера докладно про теперішні відносини в Об'єднаних Націях та з'ясувати йому причини, чому Уряд рішив змінити своє становище в справі совєтських боргів до ОН.

Що стосується воєнної ситуації у В'єтнамі, то американські газети повні подробиць про дводенну битву біля села Вантуонґ, на малому півострові на південь від американської бази Чулай. У тій битві вперше взяли участь тільки самі американські війська без в'єтнамського державного війська. Американців було коло 5.000 вояків різних родів зброї. Втрати комуністичних партизанів нараховують на поверх 600 вбитих. Схоплено 38 полонених і, багато зброї та всякого виряду партизанів і знищено ту важливу партизанську комунікаційну базу, на обширі якої були уфортифіковані й добре замасковані бункри, підземні коридори і підземні склади. Але й американці понесли поважні втрати, що їх ще не оприлюднено. Взагалі від початку війни у В'єтнамі згинуло там 560 американців — не рахуючи отих останніх боїв, — 3.024 були ранені й 44 пропали. Крім цих втрат у бойових діях — 269 американців померли у Південному В'єтнамі з різних інших причин. Перемогу під Вантуонґ затьмарила програ недалеко ляоського кордону: комуністи заатакували силою коло 500 сильно озброєних партизанів місцевість Даксут і захопили її після важкої битви з тамошнім в'єтнамським ґарнізоном і шістьма американськими військовиками.

Проф. Яр. Рудницький обраний до Комітету Далекопростірного Назовництва

Атени. — Тут відбулося 14го серпня інавґураційне зібрання Міжнародного Комітіту Далекопростірного Назовництвта (Інтернешенел Комміті он Автер Спейс Ономастікс — ІКОСО) в якому взяв участь проф. Яр. Рудницький, голова УВАН з Канади. Комітет має за заздання прослідити методи назовництва нововідкритих чи новодосліджених плянет і подати висліди своєї праці під розгляд Об'єднаних Націй. Був створений цей Комітет окремою резолюцією Міжнародного Конґресу Назовництва в Амстердамі в 1963-му році. На інавґураційному зібранні в Атенах устійнено плян праці Комітету й вибрано екзекутиву в складі: д-р Д. Георґавас, Атени, — голова, проф. Яр. Рудницький, Вінніпеґ — заступник голови, проф. В. МекМуллен, Мадісон — генеральний секретар. Чергове зібрання Комітету вирішено відбути в Лондоні, Англія, в 1966-му році.

Члени СУМА ЗДА і Канади відбули мандрівний табір по Европі

Мандрівний табір Спілки Української Молоді ЗДА і Канади під час свого перебування на сумівській оселі „Тарасівка" в Англії. На фото в першому ряді зліва: мґр. Є. Гановський — член ЦК СУМА, Я. Деременда — голова КУ СУМ Англії і д-р М. Гута — голова СУМ Канади.

Ню Йорк. — Заходом головних управ Спілки Української Молоді Америки і Канади зорганізовано цього літа одномісячний мандрівний табір старшого юнацтва СУМ по Европі. Ще 19 липня з нюйоркського летовища відлетіло 50 юначок та юнаків до Европи. Влаштовано цей табір з метою відвідати українські скупчення в різних країнах Европи, як також сумівські осередки та юнацькі табори. Крім цього заплянозано оглянути важливіші місцевості таких країн Західньої Европи, як: Англія, Франція, Бельгія, Голляндія, Німеччина, Австрія і Еспанія. Учасники табору відвідали могили вождів С. Петлюри, С. Коновальця і С. Бандери. Подорож по Европі відбувається автобусом. Табір находиться під проводом мґр Є. Гановського — керівника Юнацтва СУМА Америки та д-р М. Гути, голови Краєвої Управи Канади. Хоч табір зв'язаний з великими фінансовими видатками, але листи його учасників з Европи вже дають підставу твердити, що табори подібного типу спричинюються видатно до скріплення національної свідомости юнацтва. При кінці цього тижня мандрівний табір вертається вже до Ню Йорку.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ГЕН. ЗАГРОДСЬКИЙ ВИЙШОВ З ЛІКАРНІ

Ню Йорк. — З Об'єднання б. вояків Українців в Америці повідомляють, що почесний член ОбВУА, ген.-полк. Олександер Загродський, один із найбільш заслужених бойових генералів Армії УНР та один з командирів Першого Зимового Походу, який у зв'язку з ампутацією правої ноги перебував понад два роки в шпитальному лікуванні, видужав і вийшов з лікарні. Він живе приватно в долішній частині міста Ню Йорку. Генерал О. Загродський завжди активний в українському комбатантськом русі.

ХРОНІКА НТШ ЗА 1963-ІЙ РІК

Торонто. — Заходом ген. секретаря Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка проф. д-ра Є. Вертипороха опубліковано тут число 79-е „Хроніки Наукового Товариства ім. Шевченка за рік 1963". Хроніка охоплює звідомлення за час від 1 січня по 31 грудня 1963 з діяльности Головної Ради НТШ й окремих Товариств ім. Шевченка в Австралії, в ЗДА, в Европі та в Канаді, як також із діяльности окремих Секцій НТШ. При кожному звідомленні подані реєстри дійсних і звичайних членів НТШ.

УКРАЇНЦІ В БЕЛЬГІЇ ОРГАНІЗУЮТЬ СВОЮ ВАКАЦІЙНУ ОСЕЛЮ

Брюссель, Бельгія. — Заходом окремого громадського комітету, що його очолюють Мирон Ходоровський, як голова, і Володимир Сидор, як секретар, тут започатковано заходи для набуття окремої Вакаційно-Відпочинкової Оселі в Бельгії. Плянована Оселя має бути осередком виховання української молоді та місцем відпочинку для старших громадян, здебільша пенсіонованих гірників (шахтарів), що втратили своє здоров'я в бельгійських копальнях. Комітет звернувся із закликом до українців в Европі, ЗДА, в Канаді та інших країнах світу підтримати своїми пожертвами почин української громади в Бельгії.

ПОСВЯЧЕННЯ ДЗВОНА В КАПЛИЦІ „ПЛАСТОВОЇ СІЧІ" В ГРЕФТОНІ

Торонто, Онт. — В неділю 1 серпня ц. р. на таборовій оселі „Пластова Січ" біля Грефтону, Онт., відбулося посвячення дзвона у збудованій минулого року каплиці св. Володимира Вел. В урочистості посвячення взяли численну участь представники української громади в Торонті. Крайова Пластова Старшина була заступлена інж. М. Світухою і станична старшина І. Велигорським. Акту посвячення довершив український католицький Владика з Торонта кир Ісидор Борецький в співслуженні католицьких священиків оо. П. Хомина, В. Івашка, В. Холкевича, як також православного пластового капеляна о. С. Гуцалюка. Кумами були представники українських організацій і установ.

ДРУКУЄТЬСЯ ПРАЦЯ ПРОФ. Н. ПОЛОНСЬКОЇ ПРО ЗАПОРІЖЖЯ 18-ОГО СТОРІЧЧЯ

Мюнхен, Німеччина. — У видавництві „Дніпрова Хвиля" друкується велика праця проф.. д-ра Наталії Полонської-Василенко п. н. „Запоріжжя ХУІІІ-го сторіччя і його спадщина". Праця вийде в двох томах з передмовою проф. д-ра Олександра Оглоблина. Перший том, який охоплює історіографію Запоріжжя 18 сторіччя, як також історію останніх часів Запоріжжя, матиме яких 400 сторінок друку й вийде наприкінці вересня ц. р.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ВОСЬМИТОМОВА ІСТОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

В інституті літератури ім. Т. Шевченка академії наук УССР доктор філологічних наук О. Є. Засенко доповідав про „Основи нового курсу історії української літератури у восьми томах".

Співробітник інституту Л. Є. Махновець повідомив про підготовку до друку першого тому історії.

Хто автор чи автори цього курсу, як він виглядатиме, „Літературна Україна" з 13 липня, що подає цю інформацію, не пише.

ЯК МОКРЕ ГОРИТЬ

Довкола будови Бурштинської електрівні (Івано-Франківська область) розрослося велике селище. Тут працюють тисячі робітників.

Для дітей будівельників, — пише С. Петрук („Молодь України" з 13 липня) розпочали будувати школу на 960 місць. Але в травні, через нестачу матеріялів, основні роботи припинилися. Пішла тяганина „зштовхування з плечей".

ЧЕКІСТИ ЧИГАЮТЬ . . .

„У післявоєнні роки органи державної безпеки СССР, в тому числі й чекісти України, — пише в „Радянській Україні" з 17 червня голова комітету державної безпеки при раді міністрів УССР, генерал-лейтенант В. Нікінченко, — продовжують пильно охороняти інтереси українського народу. Зокрема, працівники органів КДБ при раді міністрів УССР у повоєнний період викрили і знешкодили десятки шпигунів, які були нелеґально заслані на територію республіки американською, англійською та іншими розвідками. Значну роботу було проведено по очищенню західноукраїнських земель від банд гітлерівських поплічників — українських буржуазних націоналістів".

КОМУ БИТИ ТРИВОГУ

„Комсомольський прожектор . . . Що може бути зараз дійовіше? — пише 3 серпня кореспондент „Молоді України" з Полтавщини.

У колгоспах ім. Гоголя, „Жовтневі Зорі", „Дружба", ім. Жовтневої революції, каже він, створився невиправданий розрив між косовицею та обмолотом зерна. На три чверті валки скошеної площі лежать просто неба. Кому ж, як не прожектористам, негайно бити тривогу, вживати заходів?"

„ПІСНЯ ОСТАПА ВИШНІ"

Поет Андрій Малишко видрукував у „Радянській Україні" з 1 серпня кілька поезій з циклу „Пісня Остапа Вишні".

В одній з поезій є такі промовисті рядки:

„Не так все просто:
підлий корінь рити,
І виходжать до людства
на мости,
Гарячим жартом
горе підкорити,
А посмішку до смерти
донести.

Не так все просто:
не піддатись славі,
Дрібним охулкам,
крику й суєті,
Пізнати все — де праві
і неправі, —
Атакувать —
і впасти на путі".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00: six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Перемога здорового розуму

Справа т. зв. консулярного договору між ЗДА і СССР, запропонованого урядом президента Джансона і затвердженого вже сенатською комісією для закордонних взаємин в дні 3 серпня цього року, може бути ще одним доказом ваги і значення публічної опінії демократичної країни у вирішуванні не тільки внутрішніх, але й зовнішньополітичних міжнародних справ.

Президент Джансон передав був устійнений вже у Москві представниками ЗДА й СССР проєкт такого консулярного договору на розгляд Конґресу ще 12 червня 1965 р. з побажанням його негайно і позитивно полагодити. Затвердження цього договору було підтримане повністю Державним Департаментом під час переслухань представників цього департаменту дня 12 липня ц. р. і самого державного секретаря Діна Раска в дні 30 липня ц. р., які заявилися не тільки за потребою, але й за корисністю його підписання. За затвердженням договору висловилася більшість сенатської комісії під проводом сенатора Фулбрайта, за винятком одного тільки сенатора Гікенлупера, який попередив про загрозу збільшення совєтської підривности в ЗДА. Здавалося усім, і так почала твердити уже й американська преса, що затвердження договору Сенатом неминуче і що воно відбудеться вже найближчими тижнями.

Тим часом, поданий сенат. Гікенлупером голос спротиву виявився сильнішим за всі прогнози й запевнення. До становища сен. Гікенлупера приєдналися по кількох днях ще три інші члени комісії — сенатори Карл Е. Мундт, Джан Дж. Вільямс і Френк Дж. Лавші. Рішуче виступив із з'ясуванням шкідливости такого договору для ЗДА також сенатор Томас Дж. Далд. Рішення сенатської комісії затвердити консулярний договір викликало гостру опозицію теж у Палаті Репрезентантів, речником якої став відомий приятель справи українського й інших поневолених Москвою народів, республіканський конґресмен. Едвард Дж. Дервінскі. У своїх виголошених дня 9 серпня у Палаті Репрезентантів заввагах він заявився дуже гостро проти встановлювання консулярних взаємин між ЗДА і СССР, стверджуючи, що наявність американських консулятів в столиці Української ССР Києві і в столиці Білоруської ССР Менську буде підтвердженням факту їх поневолення Москвою і що така ж акція у відношенні до балтійських країн Литви, Латвії й Естонії буде визнанням їх насильної анексії Совєтським Союзом. Ще додав конґресмен Дервінські, що цього роду концесія для Совєтського Союзу дуже не на місці в той час, як совєтські протилетунські ракети зістрілюють американських летунів над В'єтнамом.

Опозицію багатьох членів Сенату і Палати Репрезентантів підтримали також своїми листами і протестами широкі кола американських громадян, приєднуючись до погляду директора Еф Бі Ай Едґара Ґувера, що існування совєтських консулятів у ЗДА полегшить тільки роботу совєтських шпигунів й аґентів й утруднить у великій мірі боротьбу американського народу з совєтською диверсією і підривництвом. Шкідливість цього договору для інтересів ЗДА з'ясував основно теж проф. Лев Добрянський у своїй статті „Другий московський договір".

Під тиском публічної опінії мусіли уступити і сенатська комісія, і державний департамент, і сам Президент. Враховуючи арґументи противників затвердження консулярного договору, вони вирішили відкласти його розгляд до майбутньої сесії Конґресу. Здорова думка загалу американських громадян здобула ще одну перемогу, знову виправдуючи спасенність системи „уряду народу, через нарід і для народу".

Малконтенти і патріоти

Війна у Південному В'єтнамі у повному розпалі. Після кількох днів розмірного затишшя повідомлено про велику битву в околиці села Вантуонґ, де впродовж одного дня нараховано на бойовищі 552-ох поляглих партизанів. Коли пригадати, що комуністичні партизани у В'єтнамі з-правила забирають з собою своїх вбитих і ранених, то можна уявити собі, які втрати зазнали вони в отому одному бою. Хоч війна йде там з перемінним щастям і хоча комуністичні партизани є все ще „скрізь і всюди", як признають американські військовики, — хоч комуністи все ще контролюють багато шляхів у Південному В'єтнамі, мають у багатьох місцевостях власну адміністрацію, тероризують населення і раз-у-раз напастують відокремлені села й станиці з невеликими залогами, проте видно вже виразний зворот ситуації. Державне в'єтнамське військо перестало бути вже тільки в дефенсиві та жертвою щораз нових комуністичних засідок, американські військовики перестали бути тільки дорадниками в'єтнамських старшин, блідне міт комуно-партизанської „непереможности", створений перемогою Го Чі Мінга над французами. Ціла Південна Азія переконується, що сучасна Америка не є Францією з 1954 року. І коли Південний В'єтнам буде насичуватись американським військом до заповідженої сили 125.000 вояків та й більше, то зміна буде щораз яскравіша.

Докорінно зміняється теж підхід до в'єтнамської проблеми в американській пресі. Ще рік, ще пів року тому роїлось в американських газетах від дуже критичних статтей та від друкування голосів прерізних м'якосердних пацифістів, які мовчали в часі комуністичного терору у В'єтнамі, а почали обурюватись, коли Америка відповіла на той терор воєнною кампанією. Звичайним явищем були теж кореспонденції з Південного В'єтнаму — з критикою тамошніх американських представників та докорами на адресу недостатнього військового постачання. Характер теперішніх дописів цілком інший. Іде війна з усіма її страхіттями, з усіма її реальними проблемами. „Це суто практична проблема" — стверджує Джеймс Рестон, колись один із скептиків щодо правильности політики Президента у Вашинґтоні, тепер автор захоплених репортажів з Сайґону. „Ідеться про щось зовсім інше, як філософські арґументи, чи ми повинні були вплутатись у В'єтнам та чи повинні бомбардувати на північ від 17-ої паралелі, або, чи знищити комуністичні ракетні бази біля Ганой, і чи Президент має переговорювати з В'єтконґом і комуністичним Фронтом Визволення". Американські вояки, пояснює Рестон, не турбуються всіма тими питаннями: вони хочуть діставати листи з дому, газети і добрий виряд та все постачання. І вони дістають все це і Джеймс Рестон прославляє за це Пентаґон.

Критики й малконтенти родяться в часі миру і спокою, у часі дискусій і суперечок. Під час війни нема для них місця. Розуміє це патріотична американська преса. Вона є частиною здисциплінованого американського народу і вона має тонке почуття відповідальности: у часі воєнної кризи треба підтримувати Уряд.

Мих. Килимний

БОРСАННЯ В ПОСТІЙНІЙ КРИЗІ

(2)

Селянство поспільно, майже без винятку відкинуло ідеї комунізму, не захотіло їх сприймати та здійснювати. Ще колись, створені за Леніна сільськогосподарські комуни, здебільшого самі собою зліквідувалися, а які з них і залишилися, то вони зовсім занидіти, існували за рахунок довколишніх приватних господарств, стали притулками для неробів, ледарів, взагалі для бажаючих вести безтурботне, легке, паразитарне життя. Щоб „поставити селянство на шлях комунізму", Сталін вживає крайніх методів масового терору („ліквідація куркульства, як кляси"), організує штучний голод, заслання мільйонів людей на Сибір, а далі примусові адміністративні заходи „по вписуванні" до колгоспів, по „усуспільненню" землі, худоби, ремаменту...

Отож, створення на крові й терпінню мільйонів людей сталінських колгоспів, не було ідейною й практичною перемогою комунізму, а лише виявом його неймовірної кризи та цілковитої життєвої непридатности. На прикладі творення колгоспів, комунізм в усьому обсязі показався протинародним і вченням і режимом.

Суворий, жорстокий примус в усьому — головний, основний та єдиний закон сталінщини. Це стосується не тільки сільського господарства, а й промисловости (наприклад, стахановська потогонна система), культури, мистецтва, науки, державно-політичного життя то що. Тоді таємна поліція, отаєжовщина-беріївщина, взяли навіть верх над партією. Табори невільницької праці густо вкрили віддалені місцевості червоної імперії.

Отже, на всіх ділянках і розгалуженнях комунізм насаджувався брутальною силою, гострими адміністративними засобами, безугавним політичним терором. Добровільно й охоче його ніхто не хотів брати собі за взірець, за життєве правило. Сталін комунізм будував канчуком і тільки канчуком. Тому довголітній період сталінщини є цілковитим ідейним та практичним звиродніннням, кульмінаційним пунктом кризи комунізму.

Хрущов і його наступники

По смерті Сталіна, тільки з меншим розливом крови (обмежилось фізичною ліквідацією Берії з його ближчими співробітниками) повторилося те саме, що було й по смерті Леніна. Знову тоді виникла уперта, завзята боротьба за одноособову диктаторську владу, в якій переміг Нікіта Хрущов. Маємо ще один приклад глибокої кризи на самих верхах комунізму і в ідеологічній, і практичній площинах.

Хрущов дуже обережно підніс самий краєчок заслони над злочинною сталінщиною, туманно назвавши її „культом особи". Ткнув пальцем у мертвого Сталіна тільки для того, щоб виставити себе перед ширшим загалом готовим піти на боротьбу з сталінщиною, з отим кульмінаційним пунктом кризи комунізму, що його в СССР усі добре бачать та знають.

Та Хрущов почав творити власний „культ особи", бо в цьому він бачив можливість зміцнити своє становище у Кремлі. Жадного конкретного потягнення для ліквідації наслідків сталінщини, зокрема й особливо в сільському господарстві, він не зробив. Через те кульмінаційний пункт кризи комунізму затягувався щодо тривалости, загрожуючи червоній імперії найгіршими наслідками. Останні, до речі, частково вже були прийшли: маємо на думці купівлю Совєтами за золото пшениці в західніх країнах.

В Кремлі сталася „палацова революція", але вперше в історії комунізму не „непомильний" скидав своїх підручних, а навпаки, підручні дали по шапці „непомильному". Головну владу в СССР обняли так звані представники технократії — Косиґін і Брежнєв. Партійні інженери сіли до політично-державного керма.

Коли Хрущов ще трохи базікав на тему візії, майбутнього комунізму, говорячи, що комунізм — це хліб з маслом, то Брежнєв і Косиґін цілком відмовчується на цю тему. Відмовчуються тому, що довкола них, перед ними, над ними й під ними сама тільки криза, очевидна та відчута для всіх. От, Брежнєв закликає до „привернення єдности" в комуністичному таборі, Косиґін шукає шляхів до „вирівняння" промисловости, а вони разом і весь ЦК КПСС ламають собі голову, як далі бути з „соціялістичним" сільським господарством.

Двоцентровість у комуністичному таборі вже є. Це Москва й Пекінґ. Та на виднокрузі вимальовується поліцентризм, бо вже починають іти „окремими шляхами" комуністи Італії (після „заповіту Тольяті"), Франції і навіть Румунії, не згадуючи тут Юґославії. Отже мрії Леніна й Сталіна про світову комуністичну державу на чолі з Москвою — розлетілися в пух і прах.

Після багаторічного безперервного вихваляння „найпередовішої в світі" соціялістичної промисловости, тепер, мало не так, як потопаючий за соломину, кремлівські ватажки хапаються за „рецепту" харківського професора-економиста Євсея Лібермана, що радить переводити заводи й фабрики на півкапіталістичну систему, з працею на замовлення торговельних організацій, з розподілом частини прибутків між працюючими і т. ін. Між іншим, „рецепта" Лібермана багато в чому списана з практики промислових організацій Юґославії, яка йде „своїм шляхом до комунізму".

А „соціялістичне" сільське господарство, то вже справді опинилося на самому дні. Підмогти йому не змогли ні збільшені приватні присадибні ділянки, ні дозвіл розводити худобу приватним способом, ні зменшення податків. Усе частіше й частіше в СССР лунають голоси про потребу знесення колгоспів. И ось тепер маємо таке: протягом ближчого часу плянують 48 тисяч колгоспів розподілити на менші господарства так, щоб у кожному такому середовищі було б не більше шости родин. Такі маленькі господарства братимуть на себе певні зобов'язання перед державою, а саме — по вирощуванні хліба, цукрових буряків і т. ін.. Всі ж інші сільськогосподарські культури, як і плекання худоби та птиці, передасться на їх власний розсуд, тобто, що і як їм буде вигідніше, те вони й робитимуть. Це теж поки що запроваджується „порядком спроби", з ліквідацією надмірної бюрократії, але зі збереженням ще колгоспного паліятиву.

Залишімо на боці тут усі інші ділянки, скажемо лише про них загально, що й вони припечатані глибокою кризою.

А як же з революцією?

Глибока й тривала криза, коли з неї міродайні чинники не знаходять належного виходу, так чи інакше призведе до усунення її засобами сили. Московський комуністичний режим, ясна річ, не піде шляхом самоліквідації, а тільки шукатиме можливостей до продовження свого існування, застосовуючи різні півміри й півзаходи. Саме тепер Брежнєв і Косиґін намагаються це робити майже скрізь та в усьому. Однак ні Брежнєв, ні Косиґін режиму не змінять, як не змінять його і їхні наступники. Тому, справді, єдиний шлях до ліквідації комунізму в СССР це — шлях революційний, з усіма потрясеннями, вибухами народного гніву, внутрішніми й зовнішніми катаклізмами. Та поки до цього дійде — треба ще багато часу.

Не сьогодні і навіть не через 5 років у червоній імперії спалахне полум'я революції. Воно покажеться лише тоді, коли переважна більшість населення буде всебічно приготована піти на рішучу боротьбу на бій й жертви для повалення ненависного режиму.

Вважаємо, коли не повністю всю, то найбільшу і найвирішальнішу ролю в цьому відіграють молодші покоління, які тепер саме ростуть і розвиваються. Той, хто бачить, хто терпить кризу протягом усього свого життя, зрештою набирає невгасимого завзяття і непохитно рішений, навіть без огляду на власну безпеку, покінчити з нею раз і назавжди.

10 серпня 1965 р.
Бразилія.

(Кінець)

● **Південно-корейський парлямент рішив 101 голосом проти одного при двох, що не голосували, вислати до Південного В'єтнаму одну повну бойову дивізію силою 15.000 вояків.** Опозиції не було в парляменті, бо вона зреклася своїх мандатів на знак протесту проти замирення з Японією. ЗДА обіцяли Південній Кореї в заміну за ту допомогу дати виряд і зброю для нових двох корейських дивізій.

Д-р В. Шандор.

РАДА ВІЛЬНОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ І КАРПАТСЬКА УКРАЇНА

З нагоди двадцятиріччя приєднання Карпатської України до Української ССР, Рада Вільної Чехословаччини в ЗДА видала комунікат, в якім на вступі стверджує: „Цього року минає 20 літ, коли то Совєтський Союз відобрав автономну Подкарпатську Русь від Чехословаччини і включив подкарпаторусский народ проти його волі до СССР, чим загрозив безпеці цілого Балкану і цілої Західньої Европи". В комунікаті далі говориться про те, як Совєтський Союз грубо порушив власні ґарантії, дані Президентові Бенешові в 1942 р. відносно задержання територіяльної цілости будучої Республіки. Совєтська армія, яка прийшла на Карпатську Україну в жовтні 1944 р., „змусила" присутню вже тут делеґацію чехословацького уряду до „цілковитої пасивности". Тим часом „совєтські аґенти" створили Народні Ради Закарпатської України, які, підтримувані совєтською армією, зачали кампанію за „злуку з українськими братами на другім боці Карпат". Бенеш, вертаючись до дому в березні 1945 р. через Москву, мусів „уступити твердому й безоглядному ультиматові не тільки совєтського уряду, але й чехословацьких комуністів в Москві, ведених Ґотвальдом". Бенеш побоювався, що без участи Ґотвальда і його комуністичної групи в уряді Чехословаччини, Москва навряд чи дозволила б йому на поворот до Праги, та, щоби не комплікувати справи, приобіцяв Молотову, що „Підкарпатська Русь буде відступлена Совєтському Союзові". Тому, Рада Вільної Чехословаччини, в якій є приявний, крім чехів та словаків, теж „представник Подкарпатської Руси", стверджує, що „не визнає відірвання Подкарпатської Руси, яке сталося проти волі подкарпаторусского населення, під тиском і примусом Совєтського Союзу". І певно вірить, що „насильство, якого допустився Совєтський Союз і його місцеві комуністичні помаґачі" буде усунене, так, що чехи, словаки і подкарпатські „руси" будуть мати змогу жити в одній демократичній Чехословаччині. Такі є основні думки комунікату.

Основоположники Чехословаччини, Масарик, Бенеш та ін., ще в 1919 р. і пізніше, постійно наголошували, що Карпатська Україна в рамках Чехословаччини „є тільки дочасним депозитом", який у свій час треба буде віддати українському власникові. Карпатська Україна була приєднана до Української ССР (а не до СССР, як це наводить комунікат) на основі договору між Чехословацькою республікою — президент Бенеш і СССР — Сталін - з 29-го червня 1945 року. Цей договір має всі атрибути міждержавного договору, а саме: Був ратифікований парляментом Чехословаччини, ратифікація договору була затверджена президентом Бенешом і міністром закордонних справ Яном Масариком, обмін ратифікаційними листинами відбувся в Празі дня 30-го січня 1946 р., то є в добі, коли вже не було совєтської армії на території держави. Тут хочемо далі пригадати, що під час голосування над договором в празькому парляменті не було ні одного голосу проти, ба навіть ніхто не здержався від голосування. Із сказаного ясно виходить, що за договором голосували й нинішні лідери Ради Вільної Чехословаччини, які були в той час членами парляменту й уряду в Празі. Слід далі підкреслити, що в змислі конституції Чехословаччини, тільки ті міжнародні договори мають внутрішньоправну зобов'зуючу силу, які є опубліковані в офіційному збірнику. Згаданий договір був опублікований дня 21-го жовтня 1946 року під ч. 186 в урядовому Збірнику Законів і Розпорядків, чим набув і внутрішньоправну силу. Якщо взяти під увагу заяву бувших членів уряду ЧСРеспубліки, які є днесь в Раді Вільної Чехословаччини, що всі рішення й розпорядки уряду в Празі, які мали місце перед лютим 1948 р., то є перед перебранням влади большевиками, треба уважати свобідним виявом волі уряду й населення, то цей договір рівнож слід уважати таким самим свобідним виявом волі уряду й населення Чехословаччини.

Сподіємось, що членам РВЧехословаччини було і є відомо, що перед другою світовою війною Карпатська Україна мала своїх представників в празькім парляменті й сенаті, мала свій уряд, та що дня 14-го березня 1939 р. проголосила свою державну незалежність. Таким чином Карпатська Україна створила власну конституційно-правну репрезентацію, яка є речником її державно-політичних і національних інтересів. Виглядає отже дивним, коли в комунікаті згадується про якогось „представника Подкарпатської Руси". Далі РВЧехословаччини в своїм комунікаті стверджує, що „відорвання Подкарпатської Руси сталося проти волі подкарпаторусского населення". Насувається отже питання, чи президент Бенеш і уряд ЧСРеспубліки спитав уряд Карпатської України чи її населення про їх волю, коли заключав договір з СССР?

Беручи наведене під увагу, хочемо тільки сказати нашим братам чехам з РВЧехословаччини, що рік 1919, коли то уважали Карпатську Україну землею без імени і без господаря, вже неповоротно минув. До 14-го березня 1939 р. ми були членами одної державної федерації Чехо-Словаччини, яка, із причин не від нас залежних, того дня перестала існувати. Внаслідок того, Карпатська Україна устами свого конституційного Уряду і Сойму проголосила свою державну незалежність, чим створила нову міжнародноправну ситуацію у взаєминах обох наших народів. Сен-жерменський договір стратив свою силу, а на його місце прийшло проголошення державности, як найвищий вияв волі населення Карпатської України.

Уважаємо зайвим розглядати методи й форми голосування на Карпатській Україні відносно приєднання краю до Української ССР. Це сьогодні не є ані важливе, ані суттєве. Важливим однак остається незаперечний факт, що Карпатська Україна впродовж свого історичного розвитку завше прагнула державної злуки з своїм материком — Києвом. Розуміється, що з Києвом вільним, у незалежній українській державі. Коли однак Карпатська Україна була преєднан большевицьким партнером до Києва поневоленого і окупованого Москвою та її большевизмом, то це не вина української нації, ані не Карпатської України, тому і не вони обов'язані проплачувати політичний вексель за такий стан. Карпатська Україна поділяє сьогодні долю й недолю московської окупації в злуці з українським народом. Немає сумніву, що схоче в спільці ним поділяти й радість визволення, волю й могучість незалежної української держави, без чужих „опікунів".

Якщо держави Европи дійсно бажають миру й спокою, то він є можливий тільки за умов створення незалежної української держави, в якій Карпатська Україна й інші українські землі знайдуть своє місце. Сильна Україна є одиноким заборолом так для московської аґресії на захід, як і для німецької аґресії на схід. Цю просту, але правдиву засаду повинні зрозуміти сусіди України, в першій мірі чехи й поляки, як рівнож і інші народи й держави Европи.

ГОЛОС ЧИТАЧА

ЧОМУ!?

Як невимовно приємно вражає нас вістка, що добиваємось в американців визнання нашої української рації. Вдається це нам завдяки наполегливим стараням, нашим переконливим арґументам та, найважніше, завдяки культурі нашого контрагента. В даному випадку йдеться про теми, заторкнені на сторінках „Свободи" панею О. Мизь та п. В. Сохоном в справі мильного поняття та мішання — Україна — Росія, чого допустились видавництво енциклопедії „Ворлд Воок" та телевізійна стація А.В.С.

Наші контрагенти поперше терпеливо вислухали нас, а запізнавшись з нашими арґументами, зревідували своє мильне становище, перепросили нас та справили свою помилку. Так завжди поступає освічений та культурний світ.

На жаль, та ще раз на жаль, цілком інакше буває між нами. Не годні ми, українці переконати одні одних, інці; переконати одні одних, та продовжуємо в безконечність дебати в контроверсійних справах і, замість прийти до якогось порозуміння, тільки поглиблюємо і поширюємо наші непорозуміння і суперечності.

Чому це у нас так, Чому?

Дам'ян Ліщинський
(член 27 відділу УНС)
Савт Орандж, Н. Дж.

Х. Довгалюк

ВЕСІЛЛЯ В КРИВІЙ ЛУЦІ

(4)

Почали з'їжджатися гості. Музики з господарем стоять коло брами, і як зупиняється віз з гостями, музики грають „Зустрічний Марш", господар вітає гостей і вони йдуть в хату. Це ті гості, що приїхали здалека, з другого чи третього села. „Домашні" гості чекають на офіційну візиту молодого, чи молодої, коли вони прийдуть просити на весілля. Молодий брав з собою боярів, а бояри — скатерть колачів і, з музиками йшли від хати до хати, просили котбре аногб
ти, просили кого треба на весілля. Весільні музики ішли попереду, їх вів старший боярин, (всі бояри старші), а за ним молодий і маса молоді, а найбільше діти шкільного віку. Як приходили до хати, то музики стояли в сінях і грали „На добриден", а молодий з боярами заходили в хату. Молодий кланявся і говорив, наперед вивчені слова:

... „Просили тато і мама і прошу приходьте до нас на весілля". Бояри додавали щось веселого, а Адам відкривав двері і від імени музиків також просив: „Добрий вечір, пане господарю! Тато і мама, молодий і бояри і ми веселі музики просимо на весілля! Беріть колач чи паляницю і приходьте на головицю! Для нас честь і звичай просити Вас на коровай!" В кожній хаті Адам мав щось нове сказати. В нього поезія сипалася, як з діравого рукава гроші.

Господарі дякували всім, просили всіх за стіл, частували медками солодкими, так що після того, як попросили 10 - 15 хат, то Корній вже, часом, своїм басом не попадав в такт.

Якщо молодий і молода були з одного села, то молода йшла з музиками, а молодий лише з боярами, кожне до своїх гостей. А як був „спільний" гість, один хресний тато чи мама, то молоді заходили разом просити на весілля. Тоді в тій хаті виглядало, як друге весілля.

Як молода ходила просити на весілля з музиками і з дружками то була незабутня сцена природньої краси. Молода в биндах, дружки в національних вбраннях, все заквітчане в різних кольорах. Так само, попереду ідуть музики, люди вздовж вулиці виходять до воріт, щоб бачити, яка гарна молода. А вона, за звичаєм, підходить до кожного і вітається і просить коротким словом: „а приходьтеж..." В деяких воротях вона зустрічала друзів дитинства, вони довго цілуються, з сльозами молода розлучається з подругами молодости і з тими незабутніми днями та роками, які відходять уже без вороття.

Увечері, на головиці, весільну церемонію беруть в свої руки свашки-коровайниці, середнього віку молодиці, вбільшості родина молодої чи молодого. Коровайниці розчиняють і місять тісто, роблять певної величини і форми коровай, залежно від кількости гостей, щоб кожний запрошений отримав частинку короваю. Це те, що в „модернім часі" зветься весільний торт, куплений в пекарні. Весільний торт має свою красу, але коровай, прибраний на багатому українському весіллі, далеко краще виглядав, а про смак і нічого й говорити. А як врахувати, що він зроблений руками рідних і друзів, оспіваний і ославлений традиційними піснями, ставав тим дорогим скарбом, який за гроші не продасться.

О, коровайниці вміли дуже гарно співати до короваю. Музикам не вільно довго затримуватися з проханням на весілля, бо вони мають грати до короваю. Весільні музики, спеціяльно Адам своєю скрипкою давав тон, а свашки - коровайниці співали:

Ой деж ти бував,
Ой що ж ти чував,
Молоденький короваю...
Ой де ж ти бував,
Ой що ж ти чував,
Наш ти славний молодану...

Дальше йшли слова релігійного характеру, а вже потім веселого:

Коровайниці з міста,
Не ховайте по кишенях
тіста,
Як підете танцювати,
Буде тісто випадати...

В тім часі музики підхоплюють веселий танок на зразок: „А до мене Яків приходив"... і все покривається весільною радістю. Але друга група коровайниць не може дарувати „образи", що вони, ніби ховають по кишенях тісто. Вони відспівують:

А ми роду не таківського,
А ми роду королівського,
Ми кошелів не брали,
Короваю не крали.
Хоч коровай наш грецький,
Але наш рід шляхетський...

А як коровай пікся в печі, то гостей просили за столи на вечерю. В цей час надворі багато молоді чекають на музики. Після короваю музики виходять на двір і до пізньої ночі грають до танцю.

В неділю рано, із сходом сонця, в молодого вже починається весілля. Молодий приготовляється їхати до молодої на косу, а після коси разом їдуть до шлюбу. Це робиться не так просто, для цього опрацьована спеціяльна церемонія, що має назву „Гільце". „Гільце" — це маленька, гарно прибрана ялинка на зразок різдвяної, лише накрита намисто, білою марлею, через яку все видно. Це робиться для того, щоб по дорозі до молодої не розгубити прикрас. В час прикрашення гільця, світилки молодого співають:

Ми вилечка вили,
Три зіллячка влали:
І руту і м'яту,
Хрещатий барвінок,
Пахущі васильки,
Кленовії вітки,
Щоб любились дітки...

(Далі буде)

У 75-ліття „Дзвінка" два конкурси ОПДЛ на твори дитячої літератури

I.

Вислід конкурсу на оповідання дітям

Виховання українських молодих поколінь засобами літературних творів з християнським і державницько-національним духом стає одною з найважливіших проблем нашої теперішности та майбутности не лише з уваги на складні умовини життя на еміграції, але й через суспільно русифікаційний, антиукраїнський, антирелігійний і матеріялістичний характер дитячої, особливо для юнацького віку, літератури, твореної під диктатом московсько-большевицького окупантського режиму в поневоленій Україні.

Нашим дітям у вільному світі потрібні нові літературні твори високого мистецького рівня, насичені християнсько-національним духом, і такі твори можуть дати, єдино на еміграції наші письменники. Маючи це на увазі, Об'єднання Працівників Дитячої Літератури зорганізувало в минулі роки три літературні конкурси, а весною 1965 р., для відзначення 75-ліття появи у Львові дит. журналу „Дзвінок", проголосило четвертий конкурс, а саме на оповідання для дітей шк. віку. На цей конкурс наспіло 26 оповідань, що їх розглянуло оціночне жюрі в складі: Адріяна Шум — голова, Ю. Лисяк, Б. Гошовський, О. Павлів — члени, і вирішено нагородити сумою по $50 такі чотири оповідання: 1) Оленки Гікавої-Сацюк, ЗДА, п. з. „Міні і Бринь", 2) Івана Смолія, ЗДА, п. з. „Загибель сонцеборів", 3) Миколи Матіського, Бразилія, п. з. „Байтака" (з умовою, що оповідання буде відповідно закінчене), 4) Миколи Угорчака-Погідного, ЗДА, п. з. „Доктор Кукуріку", а відзначити такі оповідання: Софії Парфанович, ЗДА, п. з. „З любови", Домни Ясінчук, ЗДА, п. з. „Лисичка", Лесі Шанти, Канада, п. з. „Літо на хуторі тітки Анни" (з побажанням розбудувати на повість), Ольги Бахів, Франція, п. з. „Дуб", О. Цегельської, ЗДА, п. з. „Легенда про Боже сонечко", І. Боднарчука, Канада, п. з. „Поливем до берізка", Миколи Климишина, ЗДА, п. з. „Вовк завжди буде вовком", С. Самійленка, ЗДА, п. з. „Безтурботні роки", Олександра До, Англія, п. з. „Син вуглекопа", Вол. Мацькова, ЗДА, п. з. „Містерія Різдвяної ночі", М. Угорчака-Погідного, ЗДА, п. з. „Як мала Галинка побачила небо в річці Голтві" і „Про Михайлика Нечитайлика". Осипа Залеського, ЗДА, п. з. „Лелеки", а визнати придатними до друку: Дарії Кордуби, Німеччина, п. з. „Сповнений обов'язок", В. Мацькова, ЗДА, п. з. „В розі до місяця", О. Залеського, ЗДА, п. з. „Мала розвідниця". М. Угорчака-Погідного, ЗДА, п. з. „Іринка Фасолинка", І. Сахарницького, Англія, п. з. „Перші непорозуміння".

Поза конкурсом відзначено, але не нагороджено, через запізнену по реченці присилку, оповідання О. Цегельської, ЗДА, п. з. „Мисливський собака Рекс", як теж не нагороджено, а тільки відзначено оповідання С. Парфанович п. з. „З любови" з огляду на такий педагогічний момент, який робить цей твір вартісним для батьків, а не для дітей.

Згідно з умовами конкурсу надіслані твори є в розпорядженні ОПДЛ і будуть друковані в міру часу та змоги в „Веселці", або в інших виданнях.

II.

Конкурс на повість дітям шкільного віку

Княжий дар на фонд ОПДЛ в сумі 1000 дол. колишнього рідношкільного організатора в Коломийщині, тепер робітника в Ню Йорку, ЗДА, п. Григорія Яремчука, дає змогу проголосити другий у 75-ліття „Дзвінка", а п'ятий зчерги конкурс ОПДЛ на твори дитячої літератури, а саме на повість для дітей шкільного віку з цікаво - захоплюючою тематикою з українського життя, сповнену духом християнської етики-моралі та основану на українському національному світогляді. Речинець надсилки творів на конкурс — 31 грудня 1965 р. Твори, писані на машинці — 30 рядків 6 цалів завдовжки на одній сторінці канц. паперу, — позначені гаслом і з залученою заклеєною ковертою з прізвищем і адресою автора, слати на адресу:

The OPDL Fund
c/o St. Mary's Credit Union
278 Bathurst Street
Toronto, Ont., Canada

Нагороди, уфундовані п. Г. Яремчуком у сумі 1000 дол. будуть признані залежно від вартости надісланих творів з тим, що найвища нагорода може бути до 800 дол., а найнижча 200 дол. Склад оціночного жюрі буде поданий пізніше.

Нагороджені і відзначені твори стануть власністю ОПДЛ і будуть друковані за відповідним домовленням з авторами в речениці, залежному від видавничих спроможностей.

Управа Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Л. Глібова.

„МАША" І „ПАША"

Видавництво „Радянська школа" (Київ) видало у 1964 році стотисячним тиражем книжку Ф. Яковенка „Азбука для навчання дітей в сім'ї".

Яку мову мають прищеплювати батьки своїм дітям, видно вже з самих дитячих імен, поданих у книжці: Маша, Паша, Луша, Діма та інші. Ім'я „Маша" вжито в книжці одинадцять разів і жадного разу — „Маруся" чи „Марійка", — пише В. Ціцкевич у „Літературній Україні" з 13 липня.

ПІД ПАРТІЙНИМ КАРАУЛОМ

Органи партійно-державної контролі перевірили як витрачають вугілля в місті Марганець, Дніпропетровської области. Матеріяли передали міліції. Завідуючого складом вугілля звільнили з праці і засудили на три роки тюрми. (З часопису „Рабочая Газета" 21 липня).

Лігайтон, Па.

МАНІФЕСТАЦІЯ З ПРИВОДУ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Маніфестація з приводу Тижня Поневолених Націй відбулася 18 липня на оселі Ольжича в Лігайтоні. На ній були прийняті резолюції через аклямацію, підписані мейорами п'ятьох окружних міст а саме: Алентавну, Бетлегему, Нортгемптону, Істону і Лігайтону. Резолюції підписали також священики обидвох віровизнань та політичні організації і їх клітини, що їх репрезентували, як слідує: Централю УККА — II секретар д-р М. Ценко, Об'єднання Прихильників УНРади — проф. Каралуп, Централю ОДВУ — д-р Б. Гнатюк, Централю Ліги Української Молоді Америки — Петро Поступак, Централю УНДО — О. Клисин, Український Народний Союз — С Гавриш, СУК „Провидіння", — М. Голець, Централю „Зарево" — П. Дорожинський, Централю Світового Союзу Селян — о. мітрат Данилевський, Союз Оборони Лемківщини — Д. Хорват, Лігу Укр. Кат. Молоді округи Лігай-Велі та клітину „Зарева" в Алентавні — інж В. Камінський і оселю ім. Ольжича д-р М. Чаповський. Копії резолюцій — Діловий Комітет „Тижня", що його очолював об'єднання Прихильників гнізда... референт ГУ УНРеспубліки — інж. С. Клисяк, вислано до Об'єднаних Націй на руки амбасадора Артура Гольдберга, до сенаторів і конгресменів ЗДАмерики та 20 примірників до Централі УККА.

И. К.

Дітройт, Миш.

СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ПЕРЕВИБОРУ МАРУСІ БЕК

Дітройт, Миш. Українська Громада в Дітройті, доцінюючи вклад праці в многогранних ділянках суспільно-політичного життя української спільноти в ЗДА Марусі Бек, розгорнула широку акцію за перевибір її до міської ради Дітройту, де вона засідає вже довгі роки. Для тої цілі створено недавно Український Виборчий Комітет, що його на Заході Дітройту очолив відомий спільно-громадський діяч д-р Данило Квітковський, а на Сході д-р Микола Климишин, в склад його ввійшли найбільш відомі громадські активісти.

У своєму зверненні до установ та громадянства Дітройту комітет підкреслює значення Марусі Бек, як першої жінки-українки радної цього динамічного міста на протязі його понад 250-літнього існування. Справа задержання Марусі Бек в міській раді, а ще більше привернення їй голови міської ради, якою вона була в минулому, є справою престижу цілої української громади в Дітройті. Зокрема вказує на важливість правиборів, що відбудуться 14-го вересня, які рішатимуть, чи Маруся Бек буде на листі кандидатів на радних у виборах, що відбудуться 2-го листопада. Незвичайно важливим є, щоб не лише українці віддали свої голоси на свою кандидатку, але переконали своїх сусідів та знайомих неукраїнців, щоб Марусю Бек належить перевибрати.

Є всякі ознаки сподіватись, що українська громада в Дітройті черговий раз виявить свій патріотичний обов'язок, докладаючи всіх зусиль, щоб кандидатка перемогла.

В. П.

Ню Йорк, Н. Й.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА „САМОПОМІЧ"

Шкільний 1964-65 рік в школі українознавства Т-ва Самопоміч в Ню Йорку закінчився 19-го червня. Після Служби Божої в церкві св. Юрія перейшла молодь під проводом учителів до Українського Народного Дому, куди прибули батьки і представники громадянства. На програму врочистого закінчення шкільного року зложилися: відкриття і звіт директора школи та промова панни Лесі Сененко, уч. 10-тої кляси. В мистецькій частині побачили зібрані сценічну картину, введену учнями І-ої і ІІ-ої кл. (учит. Тамара Сидоряк), відповідно дібрані деклямації представників усіх кляс та декілька пісень, виконаних шкільним хором під проводом учительки Павлини Данчук при акомпаніяменті уч. VIII-ої кл. Віри Никифорук. Юрій Шевчук (10-та кл.) і Андрій Косович, (9-та кл.) відіграли поправно скрипковий дует.

Після цього промовив директор школи про умовини праці в школі, про її завдання і значення для української молоді і всієї української громади та про ролю, яку відіграють абітурієнти і учні шкіл українознавства вже тепер у голошенні української правди та в опрокидуванні різних фальшів, що ними стараються наші вороги очорнити український нарід, його добре ім'я і його змагання до волі.

Для прикладу назвав він учня 6-ої кл. Андрія Яроша, якому він за його гарну працю висловив признання і прилюдну подяку, а зібрані заплатили йому за це оплесками.

Директор школи побажав учням приємного, добре заслуженого відпочинку, щасливих і радісних вакацій і повороту після них у збільшеному числі до своєї школи до праці над поширенням і поглибленням знань про нашу рідну Україну.

Голова Батьківського Комітету інж. І. Гурик склав учням гратуляції за гарні успіхи в навчанні, подякував учителям і директорові школи за їх віддану працю, батькам за підтримку школи і спонзорові — Т-ву Самопоміч за опіку над школою, а паням з того ж комітету за влаштування безплатного буфету, до якого запросив усіх учнів на перекуску.

Після роздачі річних свідоцтва вгощали пані учнів смачними канапками і солодким та чаєм - кавою й содою.

Довго гомоніла дітвора. Велика заля Народного Дому наповнилася її веселим гамором і дзвінким безжурним сміхом. А у батьків радувалося серце, що їхні діти мають нагоду виховуватися й зростати у своїй рідній атмосфері на чесних, національно свідомих громадян.

І. В.

● Недалеко Лямпертгайму в Західній Німеччині наїхав під кінець минулого тижня т. зв. Гельвеція-експрес потяг на вантажний потяг. Разом з померлими після тієї катастрофи в шпиталі — згинуло у тій катастрофі 4 особи та 45 перебувають ще у шпиталі в Мангаймі.

Український День Шамокінського деканату

Від ряду літ українські католицькі парафії Шамокінського деканату, Па., щороку віті влаштовують Український День. Ті наші священики та вірні, які 32 роки тому започаткували Український День, мали на увазі такі дві важні цілі: дати змогу нашим вірним з довколишніх парафій щороку віті якнайчисленніше зустрінутися з своїми кревними та знайомими, взяти спільно участь в Богослуженні, вислухати добру проповідь, а відтак дати людям добру концертову частину, з виступами наших хорів, танцювальних груп і мистецьких сил, та дати нагоду нашим людям, що живуть серед чужого моря, відновити свої душі, напоїти їх рідними не раз присипаними почуваннями любови своєї Церкви та рідного народу.

Добре підготована програма деканальних Українських Днів заохочує наших людей і нашу молодь до численної участи, пригадує всім, що нас на чужині багато, що ми народ побожний, та посідаємо прекрасні народні традиції. Пожадання є влаштовувати по наших деканатах Українські Дні. Корисними є виступи наших хорів чи оркестр, бо наша народна пісня глибоко входить в душу людини, довго в ній залишається та спонукує людину до свого рідне.

Такий з черги вже 32 Український День Шамокінського деканату відбувся 25-го липня в Парку Лейквуд, що поміщається на території укр. кат. парафії св. Николая в Маганой Ситі, Па. В великій парковій залі, Владика Кир Митрополит Амвросій в співслуженні о. шам. Йосифа Баци, та о. С. Бачинського та І. Червінського відслужив молебен. В часі молебня виголосили проповідь на тему священичих покликань о. В. Левицький по англійськи та о. Б. Левицький по українськи. По молебні почався концерт. Мужеський хор „Прометей" з Філядельфії, під орудою п. І. Задорожного, відспівав ряд церковних та народних пісень, а танцювальна група „СУМ-у" з Філядельфії під орудою п. М. Солтиса, в гарних гуцульських строях відтанцювала ряд народних наших танків. Виступи хору та танцювальної групи, присутні заслужено вітали теплими оплесками. Під час концерту, п. С. Поступак, президент Ліги Українців Католиків, вручив від організації чек на $2,500.00 Митрополитові, як дар на будову катедри.

Участь в Українському Дні взяли 24 наші священики з Шамокінського та Редінського деканатів, під проводом о. деканів: о. шам. С. Тиханського, та о. Ю. Дубицького. Присутніх на залі було до тисячки людей. Республіканський сенатор з Пенсильвенії, Г. Скат, прислав на руки провідника Укр. Дня о. Б. Левицького телеграму з найліпшими побажаннями.

Програма Укр. Дня та її виконання задоволила вповні учасників, що належить завдячити провідникові, о. В. Левицькому, парохові Кайзер, Па. Він доложив багато праці та зусиль, щоб Український День випав якнайкраще. Не можемо помилити, щоб не згадати, що до успішности причинилися добрі жінки з нашої парафії Покрови Пречистої Діви Марії в Кайзер, Па., які приготовили для гостей смачний буфет, та всіх дуже гостинно приймали. Треба згадати про віддану працю середньошкільної молоді дівчат та хлопців нашої парафії в Кайзер, які пильно працювали над удержанням порядку, на що присутні звернули увагу.

о. Р. Ганас

Ню Гейвен, Конн.

ПОПИС УЧНІВ УМІ

Школа Українського Музичного Інституту закінчила шкільний рік 1964-65 прилюдним музичним пописом 27 червня в авдиторії Укр. Кат. Церкви.

Півторагодинна програма складалася із творів чужих та українських композиторів: 27 сольових точок та 10 ансамблів фортепіянових як також два сольові камерні твори (на скрипку і на віолончелю) були виконувані учнями нижчих та середніх років учителів кляси фортепіяну п. Ніни Федорович (О. Слюсаренко) та Ю. Цибрівського (Т. Телюк, Р. Гіндель, А. Струк, П. Струк, Н. Цибрівський, Л. Садівська, Р. Кизик, Г. Лобай, Р. Лаврович, О. Цибрівська та Н. Коптєв), Гаррі Бермана (В. Слюсаренко) — скрипка та А. Сальва (Н. Цибрівський) — віольончеля.

Із фортепіянових дуетів були виконувані: Вальс — Чайковського і Марш — Ріхтера (Р. Гіндель), 3 Вальсі — Шуберта (П. Струк) та Розамунда — Шуберта (О. Цибрівська), Танок — Бетговена (Н. Цибрівський) та Менует — (Р. Кизик). В'язанка українських пісень — в обробці В. Витвицького (Р. Лаврович — О. Цибрівська).

Всі учні були солідно підготовані та були нагороджувані оплесками прихильних батьків та гостей, які мали нагоду переконатися про музичне знання та поступ в цьому році їхніх дітей.

Л. Садівська та О. Цибрівська виступили 6-го червня на 2-ому концерті найкращих учнів у Ню Йорку (Джадсон Гол).

30 червня учні УМІ в присутності д-ра І. Соневицького, як предсідника, та учителів здавали річний іспит, після чого роз'їхалися на добре заслужені вакації.

Нав'язуючи до ювілейного концерту в квітні, про що була окрема стаття, чистий дохід із цієї імпрези призначила управа Батьківського Кружка при УМІ на культурні цілі, а саме $100 на Фонд Катедри Українознавства та 100 дол. на „Кодекс Українських Народних Мелодій" — видання УВАН, праці д-ра З. Лиська.

Ю. Цибрівський

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра **ЛЬВА РОСТИСЛАВА ЛЕПКОГО**

на будову Українського Католицького Університету в Римі

складають 100.00 долярів

о. Петро СМИК,
о. Богдан СМИК з родиною,
Стефанія зі СМИКІВ і о. Володимир ТАРНАВСЬКІ з родиною,
Ліда і д-р Роман СМИКИ з родиною

Замість квітів на могилу Дорогого Вуйка

адв. Богдана Пелеховича

складаю 25.00 долярів

на Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці.

Марія ОВЧАРЕНКО

✝

З глибоким смутком повідомляємо Друзів, бувших учнів і Українське громадянство, що в неділю 15-го серпня 1965 року відійшов у Вічність на 81-му році життя наш Дорогий і Незабутній

ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІД, ТЕСТЬ, БРАТ і ДЯДЬКО

Д-Р ВОЛОДИМИР ПРОКОПОВИЧ ТИМОШЕНКО

Похорон відбувся в Пало Алто, Каліфорнія 17-го серпня 1965 р. на цвинтарі Alta Mesa.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

РОДИНА

ВАКАЦІЙНА ВИСТАВА ОБРАЗІВ ЧЛЕНІВ ОМУА

в залях ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ в НЮ ЙОРКУ (149 SECOND AVENUE)

ВІДКРИТА:

в СУБОТИ від 5 до 8 год. веч. в НЕДІЛІ від 12 до 5 год. веч.

Ню Йорк, Н. Й.

ВИСТАВКА ПРАЦЬ МАЛЯРСЬКОЇ ШКОЛИ

Від 13 - 20 червня відбулася Виставка праць Малярської школи Любомира Р. Кузьми. На стінах студії, яка міститься в Українському Народному Домі, порозвішувано 214 експонатів трьох десяток учнів. Вже короткий їх перегляд доказує, що плян навчання — точно продуманий та дбайлизо розложений по групам.

Груп в школі є шість, залежно від віку учнів та заавансування. Молодших є три групи і старших — дорослих три. Перша обіймає дітей від 9 - 12 років, початківців і тих, що вчаться по два роки. Належать тут Евген Жовтий, Богдан Жовтий, Марта Жовта, Павло Чарський, Розалія Гульовата та Люба Дмитрик. До другої групи молодших, у віці 11 - 12 рокіз, належать Анеля Литвин, Любомира Кметик, Єлисавета Кузів, Стефан Марко, Олесь Мотиль, Микола Бродин, Адріян Каратницький і Андрій Реннер. Деякі з них вчаться вже по чотири роки. Третя група це є 13 і 15-літки, які щойно цього року почали навчання в Малярській школі. До неї зараховуються Христина Гориславська, Романа Коваль та Анна Калина. До четвертої групи належать дорослі: Діна Комілевська, Евгенія Чапельська, Анна Гореча, Зеновія Лупіян, Ірина Ференцевич та Віра Писарівська. До групи трохи більш заавансованих належить двоє учнів, Марта Рудик та Маркіян Пелех, а до останньої Дарія Костів, Галина Мирошниченко, Стефанія Мирошниченко, Андрійко Стець та Олена Гердан. Студенти цієї групи вчаться в школі Л. Кузьми по 4 а то й більше років та неоднократно брали участь у позашкільних виставках.

Керівник школи Л. Р. Кузьма, сам маляр і педагог одночасно, щасливо знайшов дорогу, якою потрафить навчити своїх учнів рисувати, малювати, розуміти образатворче мистецтво та любити його. Не легко цього доконати, беручи до уваги перевантаження учнів позашкільними та шкільними обов'язками. Одна, чи часом дві години в тижні — це справді небагато часу, щоб запізнати учнів із різними технікам рисунку та малюнку, та всі групи виказали гарний поступ і пройшли успішно програму намічену на минулий шкільний рік.

Крім керівника школи вчить в ній також мистець Антін Малюца. Він викладає в клясах для дорослих історію мистецтва. Оба викладачі стараються дати учням клясичні підстави, навчити їх доброго реалістичного рисунку без штучних деформацій та правильного вживання різних малярських технік і, як можна було переконатися, учні зовсім добре радять собі з тими проблемами й пробують використати набуте в Школі знання.

На Виставці ми бачили кілька гарних акварель, олійних, праці ґвашом, пастелі та темперу. Надто і молодші і старші учні, пробували своїх сил також в рисунку олівцем, пером, крейдкою і в ритовині.

У кожній із тих вимінених груп є праці, які вирізнюються оригінальністю охоплення тем, чи кращим рисунком, цікавішим колоритом, тощо, але є й праці нпр. фігуральні, в яких пропорції є недобрі, в інших перспектива чи інші недоліки й блуди в представленні їхніх реалістичних сюжетів. Тут одначе треба пам'ятати, що це є праці учнів, з яких деякі зовсім коротко вчилися і майже всі мають до диспозиції небагато часу для розвою своїх здібностей в улюбленому мистецтві.

Коли дивитися на виставлені експонати, то бачимо, що в групі наймолодших зацікавлення збуджують баталістичні рисунки та малюнки Павла Чарського. Сильною є група, в якій учні вчаться вже кілька років, і на Виставку, крім малюнків, дали багато рисунків у різних техніках та ритовини. Темами є праці з уяви, з моделя, з природи та композиції частинно з моделя і уяви. Є. Кузів любить насичені краски, а Л. Кметик старається добирати кольори гармонійно. Х. Гориславської головка олівцем має багато виразу, Е. Чапельська з успіхом старається показати не лише взір, але й техніку виконання килимів та вишивки, а В. Писарівська виказує вже легку руку в своїх обдумано виконаних оліях. Образи Д. Комілевської затримують око глядача оригінальністю схоплення сюжетів. Мертва природа й портрети М. Рудик та М. Пелех (зачитана) виказують вже ясно з'ясоване стремління до композиції психологічного характеру.

Про студентів останньої групи вже свого часу писалося з нагоди їхніх участей у різних позашкільних виставках. Праці, показані на цьогорічній Виставці Малярської школи Л. Кузьми, доказують ще раз, як серйозно студенти шостої групи цієї Школи відносяться до образотворчого мистецтва і як його люблять. Ясне, що й у них завважується недотягнення, а навіть блуди, та їхні праці є здебільша зовсім поправні , в чому частина з них виказує, що при дальшій послідовній праці можуть сподіватися поважних успіхів на цьому полі. Пам'ятаючи праці студентів цієї групи, виставлювані на попередніх виставках, треба признати справді задовільний поступ у всіх учасників. І так, нпр. автопортрети Д. Уості, тв С. Мирошниченко і А. Стеця, як і продумані і інтересно скомпоновані краєвиди Г. Мирошниченко та О. Гердан, особливо цієї першої, виявляють обізнання з малярськими техніками та зправи в уживанні їх для представлення своїх мистецьких задумів.

Треба висловити признання для професійного навчання в Малярській школі в Ню Йорку та побажати її учням ще більше успіхів у слідуючому шкільному році.

мґр Рожа Шульова

Стипендії для українки в найкращому університеті Тексасу

Тетяна О. Бемко

Нові успіхи української дівчини, які здобула Тетяна Олександра Бемко, дочка інженера Лева і Оксани з Тимкевичів. Тетяна народилася у Відні 1947 р., а відтак з родичами переїхала до ЗДА.

Третього червня 1965 р. закінчила з відзначенням Мері Брентлей Смайлей гайскул в Гюстоні і дістала стипендію до відомого на цілий Тексас Райс Університету, де приймають лише учнів з найкращими оцінками. Тетана все була відзначаючою ученицею з „А" оцінками зі всіх предметів. Цікаве в неї те, що вона дуже добре знає українську мову і має знання української літератури і історії. Коли говоримо з Тетяною, маємо враження, що це абсольвентка нашої „красвої" гімназії. Її інтелігенція і загальне знання захоплює не тільки приятелів, але також професорів. Належиться повне признання батькам, що на „вбогім сухім перелозі" чужини, зуміли виховати такі „барвисті квітки України".

Панство Бемки мають крім Тетяни ще трьох синів, які також гарно говорять по українськи і знають українську культуру. Зеньо, що на два роки молодший від Тетяни, є також відзначаючим учнем і першим на листі стипендиантів. Обоє, Тетяна і Зеньо, є пластунами і дуже активні з колах молоді, що гуртується при українській католицькій церкві з Гюстоні. По закінченні Райс Університету Тетяна плянує продовжувати студії у Відні. Гратулюємо панству Бемкам, а „цокотусі" Тані бажаємо якнайкращих успіхів у її студіях на честь батькам і славу українській нації.

Г. О. Т.

Поезії В. Симоненка — тема доповіді на зустрічі „Зарева"

17-го липня на оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні відбулась зустріч членів „Зарева", скликана Крайовим Проводом, ціллю якої було глибше ознайомлення членів з поезією В. Симоненка і полагодження організаційних справ, зв'язаних з діяльністю Товариства.

Головною точкою зустрічі була доповідь Віталія Кейса „Екзистенціялістичні мотиво в поезії В. Симоненка".

На початку свого виступу доповідач, подаючи загальну характеристику екзистенціялізму, завважив, що екзистенціоналізм не є окресленою філософією, а радше запереченням традиційної філософічної системи. Творцями цієї філософічної револьти були люди, які нічого про цей рух не чули, або навіть відкрито заперечуовь свою приналежність до нього. До цієї групи зараховується глибоко віруючих християн, як і байдужих безбожників. Лише надмірний індивідуалізм об'єднує цих мислителів в одну групу, як рівнож їхнє твердження про безцілевість життя і про самітність людини.

Приступивши до обговорення поезії В. Симоненка, доповідач заявив, що Симоненка до екзистенціялістів зарахувати він не може. Одначе в його поезії є помітні мотиви, характеристичні для писань екзистенціялістів — мотиви самотности, нудьги і підкресленого індивідуалізму. Побіч патріотизму поета та його глибокої любови до народу, з якого він вийшов, найбільшою заслугою Симоненка можна вважати те, що він, — не маючи доступу до писань екзистенціялістів, — зумів самостійно прийти до тих самих думок, які є поширені серед інтелектуального світу Західньої Европи. Чисельними цитатами поезії Симоненка доповідач ілюстрував правдивість своїх тверджень.

Після доповіді відбулась дискусія, в якій брали участь О. Бакум, В. Бакум, М. Герець та Л. Калинич.

На другий день відбулось засідання Крайового Проводу, на якому обговорено деталі Високошкільних Днів „Зарева" під назвою „Україна сьогодні", які відбудуться 23 - 30 серпня цього року, та про наступний Крайовий З'їзд „Зарева".

М. Г.

● **В СССР і його сателітних країнах** посилилось навчання англійської мови — твердить професор Альфред Марквардт з Принстонського університету, який спеціяльно поцікавився цією проблемою. У Чехословаччині англійська мова є другою після російської чужинною мовою; що її вчаться старі й молоді. Совєтська молодь вчиться мови головно з уваги на англомовні технічні книжки, легку белетристику та пісні.